

بنام خدا

فدایی که همین نزدیکی است لای این شب بوها

پای آن کاج بلند

روی آکاهی آب

روی قانون گیاه

از اظهارات دکترا علی ایزد
محمد سرکار

دانشگاه علوم پزشکی
و جنتان بهداشتی - درملی
قزوین

۱۳۸۲ / ۱ / ۱۵

پایان نامه

((جهت دریافت درجه دکترای پزشکی))

موضوع :

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی مقاطع علوم پایه ، فیزیوپاتولوژی و کار آموزی دانشگاه علوم
پزشکی قزوین نسبت به آینده شغلی در سال تحصیلی ۸۰-۷۹

استاد راهنما :

جناب آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی قزوین

استاد مشاور :

سرکار خانم مریم جوادی عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین
جناب آقای محمود علیپور حیدری عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

نگارش :

یاشار صالح زاده ۱۳۷۳

شماره پایان نامه (۴۵۳)

۱۳۸۰

۳۳۶۱۵

چکیده

زمینه : چگونگی نگرش به آینده شغلی می تواند رغبت و انگیزه که یکی از عوامل مهم و اصولی موثر بر کیفیت آموزش می باشد را تحت تاثیر قرار دهد .

هدف : تعیین نظرات دانشجویان پزشکی مقاطع علوم پایه فیزیوپاتولوژی و کار آموزی دانشگاه علوم پزشکی قزوین نسبت به آینده شغلی خود در سال تحصیلی ۸۰-۷۹

مواد و روش ها : ۳۳۹ نفر در این مطالعه با استفاده از پرسشنامه ای که طرح نمودیم با سوالات باز ، بسته و نیمه بسته ارزیابی شدند . متغیرهای مورد بررسی در این تحقیق عبارت بودند از ؛ سال ورود ، مقطع تحصیلی ، جنس ، سال تولد، محل تولد، محل سکونت، نوع دیپلم ، وضعیت تاهل ، نوع بورسیه ، نوع سهمیه ، تصمیم فرد در مورد آینده شغلی ، نگرش فرد نسبت به آینده حرفه پزشکی از نظر تامین اقتصادی ، اجتماعی و علمی ، تامین شغلی ، رفاه شخصی و خانوادگی ، مقایسه و نگرش کنونی و بدو ورود ، مهمترین مشکلات پزشکان جوان و نگرش افراد نسبت به وضعیت امتحان پذیرش دستیار و مشکلات آن .

یافته ها : ۸۷٪ دانشجویان مایل به ادامه تحصیل در دوره های تخصصی (چه خارج چه داخل کشور) بودند . نظرات دانشجویان در مواردی که حرفه پزشکی در آینده تا چه حد می تواند تامین کننده شرایط زیر باشد به این ترتیب می باشد . تامین اقتصادی ۵۸/۴٪ ، رفاه و آسایش شخصی ۴۴/۵٪ ، رفاه و آسایش خانواده ۴۴٪ ، تامین شغلی ۳۸/۱٪ ، امتیاز متوسط را به خود اختصاص دادند و ارضاء روحی - روانی ۳۱/۹٪ ، امتیاز زیاد و ۳۸/۱٪ ، امتیاز خیلی زیاد کسب کرد . نظرات دانشجویان در خصوص جایگاه پزشکی در آینده از نظر جنبه اقتصادی با ۵۱٪ ، جنبه اجتماعی و نگرش مردم به این حرفه با ۴۳٪ ، امتیاز متوسط و از نظر جایگاه علمی آن در آینده با ۳۳٪ ، گزینه خوب و با ۴۳/۱٪ گزینه خیلی خوب را انتخاب نموده بودند . بین مقطع تحصیلی و امتیازی که به رشته پزشکی از ۱۰-۱ بین سایر مشاغل داده بودند ارتباط معنی دار $P < 0/05$ وجود داشت که دانشجویان مقطع فیزیوپاتولوژی بالاترین امتیاز (۹ امتیاز) داده بودند . بین مقطع تحصیلی و نگرش کنونی دانشجویان نسبت به ابتدای ورود به این رشته ارتباط معنی دار $P < 0/05$ وجود داشت که دانشجویان کار آموزی نگرش منفی تری نسبت به سایر مقاطع داشتند . که این یافته ها با یافته های تحقیق مشابه در کاروزان علوم پزشکی تهران (دکتر صدروهمکاران) در خصوص تمایل به ادامه تحصیل در دوره تخصص یکسان بود . نظرات دانشجویان مورد مطالعه در مواردی که حرفه پزشکی تا چه حدی می تواند تامین کننده شرایط مذکور باشد با دانشجویان گروه تحقیق مشابه در دانشگاه علوم پزشکی قزوین هماهنگ تر و نسبت به دانشجویان مورد تحقیق مشابه دانشگاه تهران (دکتر صدر و همکاران) مثبت تر بود

نتیجه : دانشجویان مورد مطالعه دلیل انتخاب رشته خود را صرفاً مسائل مادی و اقتصادی و شخصی در نظر

نگرفته اند بلکه جنبه علمی و ارضاء روحی روانی را بیشتر مورد توجه قرار داده اند .

تقدیم به:

پدر عزیزم، سرور زندگی، آرام بخش وجودم

که با سادگی، یکرنگی و افتادگی به من درس معرفت و استواری آموخت و با

بلندظری، تمام سختی‌ها و مصائب راه را بر من هموار نمود و یاریم داد.

تقدیم به:

مادر عزیزم که اگر نبود مهربانیهایش، محبتهایش و ...

هیچیک از موفقیت‌های من ممکن نبود.

تقدیم به:

برادر کوچکم، آیدین که وجودش در عین کوچکی سرشار از محبت و دوست داشتن و عشق

ورزیدن است.

او که بهترین دوست من در تمام مراحل زندگیم خواهد بود.

با سپاس از:

محمد رضا کیانی

یدالله محمودی

آرمین بابایی

که مرا در تهیه این پایان نامه یاری نمودند.

با تشکر از:

زحمات بیدریغ و محبت‌های بی‌شائبه دکتر غلامرضا حسن زاده

که در تمام مراحل تهیه این پایان‌نامه از هیچ تلاشی جهت ارائه بهتر مطالب فرو گزار

نکردند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول :

مقدمه و بیان مساله : ۴

اهداف : ۵

فصل دوم :

بازنگری منابع : ۷

فصل سوم :

روش اجرایی : ۱۱

فصل چهارم :

یافته ها : ۱۳

بحث : ۳۹

نتیجه گیری : ۴۲

پیشنهادات : ۴۴

فصل پنجم :

فهرست منابع : ۴۶

پیوست :

نمونه پرسشنامه : ۴۸

فصل اول

مقدمه

رفتار و اعمالی که از انسان سر می زند به طور تنگاتنگی شدیداً تحت تاثیر نگرش او می باشد. از این رو نگرش دانشجویان به شغل آینده خود می تواند تاثیر بسزایی بر کیفیت آموزش و اشتیاق آنان برای یادگیری و بکارگیری اصول علمی در بالین داشته باشد.

ضمناً حیات انسان در جامعه با کار عجین شده است و کار کردن یک ضرورت حیاتی و اجتناب ناپذیر می باشد و حیات افراد در حین کار طیف وسیعی از نارضایتی شدید تا رضایت کامل را در بر می گیرد. مساله حائز اهمیت این است که هر چه رضایت شغلی در جامعه بهتر باشد میزان خدمات رسانی آنان به دیگران بیشتر است، که موجب استحکام نظام اجتماعی می گردد. در چند سال اخیر نظرات و موضع گیری متفاوتی در مورد پزشکان در گروه های مختلف پیدا شده و از آنجا که امکان بررسی همه جانبه به علت فقدان اطلاعات دقیق و به روز وجود نداشته، متأسفانه پاسخ مناسبی به هر یک از نظرات داده نشده است. پس باید از چگونگی نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به حرفه پزشکی در طول دوران تحصیل و عوامل مثبت و منفی مرتبط با این نگرش مطلع بود تا با استفاده از این اطلاعات بتوان ضمن تقویت عوامل مثبت و اصلاح عوامل منفی امکان تغییر نگرش مثبت نسبت به حرفه پزشکی را در دانشجویان فراهم آورد تا از این طریق " رغبت و انگیزه " که یکی از عوامل مهم و اصولی موثر بر کیفیت آموزشی می باشد را در دانشجویان افزایش دهیم.

بیان مسأله :

در حال حاضر در کشور ما بدلیل افزایش کمی تعداد پزشکان عقیده برخی از دانشجویان و اساتید پزشکی این است که افت تحصیلی دانشجویان به علت عدم آگاهی آنها از آینده شغلی خود می باشد و نظرات مختلفی در خصوص آینده شغلی دانشجویان پزشکی در جامعه ابراز می گردد که تعدادی از آنها جای تامل و تحقیق دارند . لذا به منظور تهیه اطلاعات علمی بر پایه مستندات دانشگاهی بر آن شدیم به بررسی نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین نسبت به آینده شغلی بپردازیم .

اهداف :

هدف کلی :

تعیین نظرات دانشجویان پزشکی مقاطع علوم پایه ، فیزیوپاتولوژی و کار آموزی دانشگاه علوم پزشکی قزوین نسبت به آینده شغلی خود در سال تحصیلی ۸۰-۷۹

اهداف اختصاصی :

- ۱- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۲- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی مقطع فیزیوپاتولوژی نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۳- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی مقطع کار آموزی نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۴- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی دختر نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۵- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی پسر نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۶- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی متاهل نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۷- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی مجرد نسبت به آینده شغلی خویش .
- ۸- تعیین نظرات دانشجویان پزشکی تمامی مقاطع نسبت به آینده شغلی بر اساس تحصیلات افراد درجه اول خانواده .

فصل دوم

بازنگری منابع

بهداشت و درمان در هر جامعه جزء مهمترین اولویتهای سیاستگزاری آن جامعه است. با توجه به اینکه این مساله با حیات انسانها و سلامت جسمی و روحی جامعه در ارتباط است در اغلب موارد مسائل مربوط به این حیطة از اهمیت خاصی برخوردارند. در کشور ما در سالیان اخیر با توجه به ویژگیهای خاص اجتماعی، اقتصادی، اولویتهای بهداشتی، نظام بهداشتی و درمانی ویژه‌های در پایه نظام شبکه بهداشت کشور بنا شده است. در این شبکه یکی از مهمترین عناصر فعال که نقش عمده‌ای از خدمت رسانی بهداشتی و درمانی را به عهده دارند پزشکان عمومی می‌باشند (۳) از حدود سالهای دهه ۴۰ که پزشکان در حوزه طبابت خود با تعداد فراوانی از بیماران مواجه بودند نقش پزشکان در اجتماع تغییرات بسیار زیادی یافته است. امروزه شمار بیماران بسیار کمتر شده اما در مقابل سطح توقعات کیفی آنها بسیار بالا رفته است. همزمان با بروز این دگرگونیها، پزشکان جایگاه والای خود را در جامعه از دست داده‌اند. تغییر الگوهای کار و جایگاه پزشکان در جامعه، تنش‌های جدید و ویرانگری را برای پزشکان به وجود آورده است (۸) جامعه پزشکی بخش عظیمی از سرمایه‌های علمی و استعدادهای درخشان کشور را در خود جای داده است که آرمان توسعه همه‌جانبه کشور را در سر می‌پروراند و به این امید سالیان پر مرارت و طولانی تحصیل در رشته پزشکی را پشت سر نهاده‌اند لکن بنا به مشکلات فراوان تا اواسط دهه سوم زندگی امکان آغاز و فعالیت حرفه‌ای و تامین امکانات اولیه زندگی را ندارند. (۶) مسایلی از قبیل گرایش پزشکان به حرفه‌هایی غیر پزشکی و حتی بعضاً به دلالتی و فعالیت‌های تجاری که هیچ‌سختی با تحصیلات آنها ندارد، کاهش انگیزه پزشکان برای افزایش بار علمی و ارائه خدمات، ایجاد رقابت شغلی مخرب که باعث کاهش منزلت اجتماعی حرفه پزشکی شده است (۳). پزشکی که تدریس خصوصی می‌نماید، بدیهی است که از توانیها و

تجربیات بالینی خود بهره کافی نمی برد و سرمایه گذاری که برای او شده در جهت صحیح مورد استفاده قرار نمی گیرد (۵). خیل عظیم پزشکان جوان وقتی بعد از فراغت از تحصیل به بن بست شغلی و مالی برمی خورند رویای ادامه تحصیل تخصصی در ذهنشان قوت می گیرد. اما برآستی این رویا که ذهن جمع کثیری از فارغ التحصیلان جوان پزشکی را به خود مشغول داشته تا چه حد دست یافتنی است؟ (۲) بر اساس آمار در بیست و هشتمین دوره آموزش پذیرش دستیار رشته تخصصی بالینی اسفند ۱۳۷۹ حدود ۱۲۰۰۰ نفر شرکت نموده اند که با توجه به پذیرش ۱۸۰۰ نفر، از هر بیست نفر سه نفر شانس قبولی در این آزمون را خواهند داشت (۴). و اما سوال مهمی که مطرح می شود این است که بعد از گذراندن این راه دشوار چه آینده ای پیش روی پذیرفته شدگان تحصیلات یعنی متخصصان آینده این مرز و بوم است؟ یعنی کسانی که همگی با بیش از ۳۰ سال سن که تقریباً تمام آن به تحصیل گذشته، نیمی از عمر خود را پشت سر گذاشته اند

(۲). هم اکنون با توجه به عدم امکان ادامه تحصیل برای اکثریت قریب به اتفاق فارغ التحصیلان رشته پزشکی، تب مهاجرت بسیار فزونی یافته و در این میزان کسانی گوی سبقت را خواهند ربود که دارای قابلیت ذهنی و بنیه علمی بالاتری باشند (۵). پدیده شوم فرار مغزها که این روزها بصورت یک مشکل علمی گریبان گیر کشورمان شده است و هرگز به صورت جدی به آن توجه نشده یکی دیگر از مشکلات جامعه می باشد (۲). بر اساس آخرین آمار منتشر شده بیشترین افراد جذب شده در خارج از کشور از دو گروه تشکیل شده اند، نفرات برتر المپیادهای علمی کشور و افراد گروه پزشکی (۷). مشکلات و مسائل فوق الذکر نتیجه ای جز کاهش انگیزه در پزشکان جوان و کاهش بازده این افراد در سیستم بهداشتی و درمانی به دنبال نخواهد داشت (۳). کسانی که بر اساس آمار اطلاعات به دست آمده از سازمان سنجش آموزش کشور در جریان بزرگترین آزمون علمی کشور یعنی کنکور در رشته پزشکی پذیرفته می شوند، مجموعه یا عبارتی گلچینی از دانش آموزان هوشمند و درس خوان با بهترین معدل دوره متوسطه و